

Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/33727/2023

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä laiksi ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kokeilusta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Yhteinen lausunto, lausunnonantajat:

Sosiaalipedagoginen hevostoimintayhdistys ry, Suomen ratsastusterapeutit ry, Green Care Finland ry, Eläinavusteinen työ ry, Eduskunnan eläinavusteisuuden verkosto

Yleisiä huomioita esitysluonnoksesta

Tämän yhteisen lausunnon edustamissa järjestöissä on yhteensä liki 1000 jäsentä, jotka toimivat luonto- ja eläinlähtöisiä palveluita tarjoavina yrittäjinä, näiden yritysten työntekijöinä; tai kuntien tai kaupunkien kasvatus- tai sote-alan työntekijöinä, joilla eläinavusteisuus on osa työnkuvaa, sekä tutkijoina tai alojen organisaatioissa, ympäri Suomen.

Ammatillisessa koulutuksessa kaikki eläimiin liittyvä koulutus on luonnonvara-alojen alla perustutkintotasolla, jatkotutkinnoissa muutamien poikkeuksin. Kyseessä ovat hevostalouden, eläintenhoidon ja maatalouden tutkinnot. - Eläinavusteisuus tarkoittaa eläimen ottamista mukaan edistämään ihmisten hyvinvointia. Ammatillisessa koulutuksessa eläinavusteisen toiminnan perusteita sisältyy osaan perus-, ja laajemmin ammattitutkinnoista. Eläinavusteisen toiminnan palveluntarjoajista osa kasvatus- ja opetus-, sekä sote-alan korkeakoulutustasoisista lisäkoulutautuu eläinalojen ammatillisten oppilaitosten tutkinnoissa ja niiden osissa lisätäkseen eläinten hyvinvointiosaamistaan.

Eläinavusteista toimintaa järjestetään eri portailla, kuten terveyttä ja hyvinvointia edistävät ja ennaltaehkäisevät palvelut esim. lapsille ja nuorille, opetus ja kasvatus, sosiaalipedagoginen toiminta ja vaativa lääkinnällinen kuntoutus. Ammatillisen koulutuksen taustalla toimiva palveluntarjoaja painottuu ensimmäiselle portaalle ja muuten toimii kasvatus- ja opetusalan tai sote-alan ammattilaisen erilaisten palvelujen tarjoajana, esim. hevosen koulutus, kasvatus, täysihoito, kengitys.

Kelan tutkimuksen Eläinavusteinen terapia - Katsaus tutkimuskirjallisuuteen ja toimintaan Suomessa 140/2018 mukaan eläinavusteisten menetelmien ottaminen osaksi terapiaa motivoi kuntoutujaa harjoittelemaan ja nopeuttaa terapiaprosessia, mikä on sosiaali- ja terveydenhuollon kokonaisuuden kannalta kustannustehokasta. Eläinavusteisten menetelmien avulla voidaan myös saavuttaa onnistumisia muuten vaikeasti hoitoon sitoutuvien asiakkaiden kohdalla. Duodecimin Eläinavusteinen psykososiaalinen kuntoutus -artikkelissa (2021) todetaan, että eläinavusteisuudella voi olla ratkaiseva merkitys terveydentilan kohenemiseen tilanteissa, joissa muut terapiamuodot eivät ole tuottaneet tulosta.

Suomessa työparina on yleisimmin koira tai hevonen. Suomessa lääkärin suositukseen perustuva ratsastusterapia toteutetaan usein lääkinnällisenä kuntoutuksena joko Kelan rahoittamana ns. vaativana lääkinnällisenä kuntoutuksena, tai terveydenhuollon maksusitoumuksella. Ratsastusterapia psykososiaalisena kuntoutuksena voidaan toteuttaa sosiaalihuollon maksusitoumuksella. Duodecimin artikkelikoosteesta todetaan, että sosiaalipedagoginen hevostoiminta voi olla viitekehys kasvatus-, sosiaali- tai terveysalan ammattilaisen ohjaamissa palveluissa, kuten psykososiaalisessa kuntoutuksessa. Koira-avusteisuutta käytetään fysio-, toiminta- puhe- ja psykoterapian lisäksi opetuksessa. Ratsastusterapian ja sosiaalipedagogisen hevostoiminnan ammatillinen täydennyskoulutus on suunnattu kasvatus-, sosiaali- tai terveydenhuollon alan ammattilaisille, joilla on vahva hevosalan osaaminen. Rekisteröidyn nimikkeen

täydennyskoulutuksen käyneille myöntävät alan yhdistykset, joko Suomen Ratsastusterapeutit ry tai Sosiaalipedagoginen hevostoimintayhdistys ry.

Eläinalojen ammatillinen osaaminen turvaa eläimille ja asiakkaille turvallisen, eläimen hyvinvointia edistävän toimintaympäristön ja käytännöt eläinavusteiseen hyvinvointityöhön. Yhteinen ammatillinen pohja kaikilla eläinalojen ammattialoilla on edellytys toimivalle yhteistyölle ja verkostoille.

Uusi eläinten hyvinvointilaki edellyttää ammattimaisilta eläinten pitäjiltä ja eläinalan työntekijöiltä koulutusta tai pätevyyttä. Eläinalojen koulutuksen tulee olla tutkittuun tietoon perustuvaa ja nykyaikaisten oppimisympäristöjen riittävästi resursoituja, jotta oleelliset käytännön taidot on mahdollista oppia turvallisesti.

Rahoituksen uudistusta koskevat säädösehdotukset

Ehdotettu muutosesitys vähentää yhteisvaikutuksineen useilla eri tavoilla huomattavasti eläinalojen koulutuksen rahoitusta. Tällä on arvaamattomia kerrannaisvaikutuksia koulutuksen tarjontaan ja maantieteelliseen saavutettavuuteen sekä siten eläinavusteisten palvelujen tarjontaan.

Mikäli eläinavusteiset palvelut jatkossa vähenevät koulutusrahoituksen leikkauksen seurauksena, vaarana on, että juuri ne asiakkaat, jotka eivät hyödy keskusteluun pohjautuvista hoitomuodoista, jäävät tulevaisuudessa täysin vaille hoitoa. Valtiontalouden tarkastusvirasto on laskenut, että yksi syrjäytynyt nuori maksaa yhteiskunnalle noin 1,2 miljoonaa euroa. Meno syntyy erilaisista palvelukustannuksista, tuista ja saamatta jääneistä verotuloista.

Esitämme luonnonvara-alan koulutuksen rahoituksen perusteiden tarkastelua kustannusten jakautumisen suhteen myös pienemmät koulutuksenjärjestäjät oppimisympäristöineen huomioiden ja säilyttämistä nykyisellä tasolla niin perus-, ammatti- kuin erikoisammattitutkinnoissa.

Valmistelija

aikaponit@gmail.com Aila Kajander, Sosiaalipedagoginen hevostoimintayhdistys ry, hallituksen jäsen

Muut valmistelijat

pauliina.tuomivaara@gmail.com Pauliina Tuomivaara, Suomen Ratsastusterapeutit ry, hallituksen puheenjohtaja

juha.rutanen@aitoluonto.fi Juha Rutanen, Green Care Finland ry, sihteeri

hallitus@elainavusteinentyo.fi Tanja Paasonen, Eläinavusteinen työ ry, hallituksen puheenjohtaja

maria.siutla@gmail.com Maria Siutla, Eduskunnan eläinavusteisuuden työryhmä, sihteeri